

*Н. М. Субіна,
вчитель німецької мови першої категорії
Коростенського міського колегіуму*

Діяльнісний підхід у формуванні комунікативної компетентності школярів на уроках німецької мови

Наразі настав час переходу на інші стандарти навчання, в основу яких покладено нову ідеологію. Діяльнісний, особистісно орієнтований та компетентнісний підходи сьогодні є провідними у світовій освітній практиці. Поряд зі мною мої учні. Кожному із них необхідні певні навички мислення та якості: вміння аналізувати, порівнювати, виділяти головне, вирішувати проблему, вміння самовдосконалюватись, давати адекватну самооцінку, бути відповідальним, самостійним, вміння творити та співпрацювати. Коли дитина входить в світ навчання, моїм завданням, як педагога, є створення емоційно-комфортної, мотивуючої, творчої обстановки, в якій немає примусу і є можливість для кожного учня знайти своє місце, проявити ініціативу та самостійність реалізуючи свої вміння використовувати іноземну мову як засіб спілкування в діалозі культур.

Діяльнісний підхід у формуванні комунікативної компетентності у разі успішної реалізації, може стати засобом забезпечення учнів корисними знаннями, необхідними для успішного досягнення цілей у реальних життєвих умовах.

Залучення інтерактивних методів в навчальний процес дозволяє створити на уроці та в позаурочний час середовище, схоже до реальних умов життя. В інтерактивному процесі навчання відбувається взаємодія всіх учнів, а вчитель є одночасно рівноправним суб'єктом навчання.

Дидактичний аспект інтерактивних технологій досліджують такі відомі вчені, як О. І. Пометун, Н. Суворова, Г. М. Брос, М. В. Кларин, Л. В. Пироженко, Н. Ф. Фомин та інші.

Дослідники теорії інтерактивного навчання стверджують, що для роботи за інтерактивними технологіями вчителю необхідно змінити свої особисті підходи до навчання. Тому вчителю потрібна певна підготовка (дидактична, моральна), а учням треба звикнути до нових технологій.

Організація інтерактивного навчання передбачає використання дидактичних і рольових ігор, моделювання життєвих ситуацій, створення проблемних ситуацій.

У своїй практиці я часто використовую навчальну гру як інтерактивний метод навчання, вона забезпечує високу ступінь мотивації учнів до вивчення німецької мови, залучає їх до процесу активної комунікації. Вона схожа на розважальну гру: весела, захоплююча, містить в собі елементи конкуренції. Однак навчальна гра має дві мети: ігрова та мовна. Ми не тільки граємося, а і тренуємося. Однією з позитивних переваг гри є те, що вона допомагає створити позитивний настрій, атмосферу психологічного комфорту, орієнтує на успіх, що підвищує ефективність уроку.

Добираючи ігри, продумуючи ігрову ситуацію, обов'язково поєдную дві елементи — пізнавальний та ігровий. Створюючи ігрову ситуацію відповідно до змісту програми, я чітко планую діяльність учнів, спрямовую її на досягнення поставленої мети. Коли визначено певне завдання, надаю йому ігрового задуму, бо саме це спонукає учнів до гри та є основою ігрової ситуації, адже завдяки задуму виникає інтерес до гри. А коли з'являється особиста зацікавленість, виникає і активність, і творчі думки, і дії, і переживання за себе, команду чи весь колектив — усе, без чого неможлива ігрова діяльність.

Залежно від вікових категорій учнів та мети уроку використовую граматичні, лексичні, фонетичні, орфографічні, рольові та творчі ігри. В процесі роботи з дітьми ми придумуємо власні ігри.

Наприклад, під час вивчення теми «Місто» у 7 класі одним із завдань для учнів є виготовити план міста та повторити граматичну тему «Прийменники». На уроці перед учнями лежить план міста і вони домовляються щодо відправного місця. Далі один із них озвучує свій шлях, а інші подумки слідкують, поки не прозвучить команда «Suche mich!»

Інтерактивні методи допомагають навчати в дії, пов'язуючи теорію з практикою. Наприклад, в 5 класі ми будуємо зоопарк, в 9-ому проектуємо школу мрії, в 10-ому заочно мандруємо по містам Німеччини та України, в 8 класі оформлюємо колажі про міста та реклами майбутніх професій, в 11 класі створюємо презентації «Великі люди Німеччини та України».

Для різних вікових груп та етапів уроку я використовую різноманітні інтерактивні технології та вправи, такі як, наприклад, під час вивчення алфавіту у 5 класі, де метою є запам'ятати літери німецького алфавіту, використовую наступні ігри.

Необхідний матеріал: картки з літерами.

❖ Картки виставляю на дошці. Учень називає зображену літеру, сильний учень контролює виконане завдання. При слові «Richtig» учасник перевертає літеру зворотним боком, «Falsch» — літера залишається відкритою.

❖ Об'єдную учнів класу в 2–3 команди. Кожна команда отримує 26 карток з літерами німецького алфавіту. Учні повинні розмістити літери в алфавітній послідовності. Перемагає команда, яка швидше впоралася із завданням і виконала його правильно.

❖ Картки з алфавітом перемішують та розкладають зображенням донизу в декілька разів залежно від кількості вивчених на даний час літер. Завдання учнів зібрати як можна більше пар. По черзі гравці перевертають любі дві картки одну за другою, і якщо вони складають пару – забирають собі, при цьому не змінюючи положення карток, якщо дві картки не склали пару, їх кладуть знову на свої місця.

❖ Об'єднують учнів у групи, називають літеру, а учні повинні зобразити її за допомогою рухів свого тіла.

❖ На дошці закріплені картки з літерами. Ведучий відводить учасникам 10–12 секунд, щоб запам'ятати літери, учні заплющують очі, і ведучий забирає одну літеру. Учасники розплющують очі. Той, хто першим зауважить, яка літера зникла, отримує один бал і стає ведучим. Гра триває доти, доки хтось із учасників не набере 5 балів.

❖ Завдання гри – продовжити речення: *Ich gehe einkaufen und kaufe...* Гравець однієї команди продовжує словом, що починається літерою А (*Ich gehe einkaufen und kaufe Apfelsinen*). Гравець команди-суперниці повторює усе речення і додає своє слово, що починається літерою В (*Ich gehe einkaufen und kaufe Apfelsinen und Butter*). Гра триває. Якщо учень не може повторити речення чи не знає як його продовжити, він вибуває з гри. Перемагає команда, у якій наприкінці гри залишилося більше гравців.

Для засвоєння мовного матеріалу використовують лексичні ігри. Так, наприклад, у 5-му класі використовують наступні ігри.

❖ «*Bieler sortieren*» виконується в парах або групах по 3–4 гравці. Кожна пара чи група отримує однакову кількість карток з різних уроків. Завдання гравців полягає в тому, щоб швидше за інших розділити картки на групи відповідно до тематики. Наприклад, групи отримують перемішані картки до тем «*Waldtiere*» та «*Haustiere*». Група, яка швидше за інших розділить картки на дві групи та назве правильно слова, виграє.

❖ «*Quartettspiel*», «*Was wächst in deinem Garten?*» до теми «*User Garten*». Клас розподіляється на групи по чотири учні. Кожна група отримує комплект із 16 карток, які розподіляються серед гравців групи. Завдання кожного гравця полягає в тому, щоб зібрати 4 картки (квартет), об'єднані спільною тематикою, у вигляді малюнків. Кожній тематичній групі належать слова:

- 1) *die Nelke, die Rose, die Lilie, die Tulpe* ;
- 2) *der Apfel, die Birne, die Pflaume, die Aprikose*;
- 3) *die Tomate, die Kartoffeln, der Kohl, die Gurken* ;

4) *die Knoblauch , der Petersilie , die Rüben , die Zwiebeln.*

Кожен гравець групи по черзі ставить запитання одному зі своїх співрозмовників

- Hast du ...?

Якщо в того є на картці малюнок із названим поняттям, він віддає свою картку гравцеві, який ставив запитання, якщо картка зі словом – залишає собі. Виграє той, хто найшвидше складе свій квартет картинок.

❖ «**Was passt zusammen ?**» Учні пишуть на картках запитання та відповіді, ділю клас на дві групи. Перша група отримує Frage -Karten, друга група Antwort-Karten. Кожен отримує одну картку та шукає партнера. Виграє перша пара.

Наприклад,

Was isst du
in der
Pause?

Ich esse
einen Apfel

Möchtest
du ein
Käsebrot?

Nein, kein
Käsebrot

Інтерактивні методи, які я використовую у своїй практиці забезпечують ефективне формування комунікативної компетентності учнів, сприяють розвитку в учнів самостійності, комунікативно-пізнавальної й соціальної активності.

Література

1. Пометун О.І. Інновації у світовій педагогіці.– К.,1995.
2. Кларин М.В. Інновації у світовій педагогіці. –К., 1995.
3. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Науково-методичний посібник.– К., 2004.